Ребрик, М. А. Нефінансові методи управління транзакційним валютним ризиком банку [Текст] / М. А. Ребрик // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково–практичної конференції (21–22 травня 2009 р.) / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України".– Суми, 2009. – Т. 2. – С. 63-65.

НЕФІНАНСОВІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ТРАНЗАКЦІЙНИМ ВАЛЮТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ

Ребрик Михайло Андрійович, аспірант ДВНЗ «УАБС НБУ»

У світовій практиці управління транзакційним валютним ризиком банки використовують дві основні групи методів: фінансові та нефінансові. Фінансове хеджування транзакційної валютної експозиції відбувається шляхом створення протилежної позиції (до спотової) за допомогою валютних деривативів (форвардів, ф'ючерсів, опціонів), або з використанням механізмів хеджування на грошовому ринку. Однак, у деяких випадках фінансове хеджування може бути занадто дорогим, надмірно ризиковим (виходячи з неліквідності інструментів хеджування) або, взагалі, недоступним. У такому випадку банки застосовують механізми нефінансового хеджування валютного ризику.

Виходячи зі структури валютного ризику банку, серед нефінансових методів управління транзакційним валютним ризиком можна виділити методи управління транзакційною валютною експозицією та методи мінімізації негативних наслідків реалізації валютного ризику.

Використання нефінансових методів управління транзакційною валютною експозицією дозволяє банкам впливати на величину відкритої валютної позиції. Зазначені методи можна розподілити на методи управління потенційною та реальною валютною експозицією.

Основними методами регулювання потенційної транзакційної валютної експозиції є:

1. Переміщення ризику – укладання договорів у національній валюті;

2. Лімітування валютної експозиції – встановлення внутрішніх лімітів з метою кількісного обмеження валютних позицій банку в загальній структурі активів та пасивів (концентраційні обмеження) та обмеження валютного ризику при проведенні торгівельних операцій з валютою;

3. Маркетингова політика – стимулювання за рахунок цінових та нецінових важелів бажаної поведінки клієнтів банку з метою формування оптимальної структури балансу банку у розрізі валют.

Основними методами управління реальною (існуючою) транзакційною валютною експозицією є:

1. Структурне балансування валютних потоків за сумами та строками (метчинг): укладання кредитних та депозитних угод в іноземній валюті, узгодження валютних надходжень і платежів, реструктуризація кредиторської та дебіторської валютної заборгованості, купівля-продаж цінних паперів, деномінованих в іноземній валюті тощо;

2. Неттинг – взаємозалік різноспрямованих (але виражених в одній валюті) грошових потоків між підрозділами банку;

3. Проведення конверсійних операцій;

4. Зміна строків валютних платежів (випередження та відставання, leading and lagging) – прискорення/сповільнення: репатріації капіталу, прибутків, інших коштів; погашення основної суми боргу в іноземній валюті та виплати процентів; оплати за товари та послуги; нарахування та виплати дивідендів, надходження коштів до статутного капіталу тощо;

5. Маркетингова політика (в розрізі управління існуючою валютною позицією).

Методами мінімізації негативних наслідків реалізації валютного ризику є:

1. Поділ ризику: укладання договорів у валюті третьої країни (ризики беруть на себе обидві сторони); використання валютного або мультивалютного («кошикового») застереження; пропорційний поділ ризику між контрагентами у разі виходу значення курсу валюти договору з «нейтральної зони» (тобто діапазону змін валютного курсу, у якому ризики не розподіляються);

2. Застосування «цінової подушки» – врахування в ціні договору маржі для покриття втрат від коливань валютних курсів

3. Страхування;

4. Формування резервів.

Необхідно зазначити, що ефективному управлінню транзакційним валютним ризиком банку сприяє централізація функцій управління та впровадження системи трансфертного ціноутворення.